

Posudek bakalářské práce

Daniel Petříček: *Porovnání myšlenek Roberta Nozicka a Ayn Randové v rámci libertariánské ideologie*

Autor se ve své předkládané bakalářské práci zabývá srovnáním myšlenkových systémů dvou významných postav z pravé strany politického spektra v rámci politického myšlení 20. století. Oceňuji, že si autor vybral na bakalářské úrovni takto náročnou problematiku, která přináší rovněž rozbor řady argumentů, které se často objevují v praktické politice současnosti, mnohdy však bez hlubší politicko-filosofické analýzy.

Text práce nejprve v první kapitole obsahuje vymezení pojmu libertarianismus v protikladu ke koncepci sociálního liberalismu, přičemž ukazuje návaznost libertariánských myšlenek na Lockovo dílo. Spolu s tím je v první části obecně představeno myšlení R. Nozicka a A. Ryandové, jejich filosofická východiska a hlavní politické názory. K této části pouze poznamenám, že autor nijak nekomentuje dělení na levicový a pravicový libertarianismus, což je předmětem mnoha současných diskusí. V dalších částech se autor zaměřuje na tři důležité oblasti v rámci filosofii Nozicka a Randové týkající se státu, a to na morální obhajobu státu (a tedy odmítnutí anarchismu), obhajobu minimálního státu a obhajobu nemorálnosti jakéhokoliv jiného než minimálního státu. Práce disponuje logickou strukturou a argumenty obou autorů jsou postupně rozvíjeny, přičemž závěrečnou část autor celou věnuje důkladnější komparaci obou autorů ve třech výše zmíněných analyzovaných oblastech.

Autor podává náročnou látku svého výzkumu dobře, někdy však dochází k tomu, že argumentace autora je spíše nastíněna a poměrně nekriticky přijata, než aby byla podrobena důkladnějšímu zkoumání (např. pasáže o vlastnictví talentů, sebevlastnictví, pasáž o zahraniční politice apod.). Pro zkvalitnění práce by bylo potřeba ukázat filosofickou výhodu libertarianismu oproti ostatním („konkurenčním“) politicko-filosofickým systémům. Autor nicméně spíše bere libertarianismus za opodstatnění a věnuje se diskusi uvnitř libertarianismu samotného, přičemž se ani práce nedostává k rozboru jiných libertariánských autorů, než jsou Nozick a Rand (mohli by to být např. Rothbard, Otsuka a další). Na druhou stranu práce disponuje dostatečně kvalitním závěrem, který přehledně uzavírá celou diskusi ohledně libertariánské filosofie.

Obecně je velká škoda, že autor nepoužil větší množství odborné literatury, což by jistě pozvedlo úroveň práce, neboť by tak musel reagovat na řadu argumentů, které se v rozsáhlém korpusu děl věnovaných libertarianismu za poslední desetiletí nashromáždila. Zejména o Nozickovi existuje velmi rozsáhlá sekundární literatura, ta se v práci ale objevuje pouze výjimečně. Tomu podle mého názoru také odpovídá absence některých významných kritiků libertarianismu a jejich děl. A i když se na některých místech náznaky takovéto analýzy objevují, nepostupuje autor příliš do hloubky (např. při zmínkách o kritice z rawlsovských pozic apod.). Z hlediska kritičnosti byl autor podle mě zejména „shovívavý“ vůči Rand, neboť její politické myšlení leží na jistě slabších základech než je tomu u Nozicka, ač některé její rady pro oblast praktické politiky jsou zcela jistě podrobnější. Např. její objektivistická filosofie by měla být podrobena kritičtějšímu pohledu než jak tomu je v předkládané práci.

Autor píše čtivým jazykem, kde povětšinou nedochází k závažnějším stylistickým a gramatickým pochybením, i když jsme svědky častých chyb v interpunkci. Místy je text však hůře čitelný a to z toho důvodu, že je mnohdy členěn na příliš dlouhé odstavce, kde se čtenáři může jednoduše „ztratit“ argumentační linie autora. V práci se také nalézá až příliš mnoho překlepů. Z typografického hlediska přehlednosti textu nepřidává, že autor neodsazuje kapitoly na novou stránku. Na několika místech autor nepřesně (lépe řečeno nesprávně) cituje z jím používané literatury (např. odkazy na Stanford Encyclopedia of Philosophy), na jiných místech by pak zasloužil text důkladnější oporu o poznámkový aparát.

I přes naznačené výhrady se jedná o solidní bakalářskou práci, kde autor dokázal podrobit dostatečně důkladnému zkoumání jím vytyčený výzkumný problém. Proto jeho práci doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové 14. 8. 2016

Mgr. Stanislav Myšička, Ph. D.